

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Közsegeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díjja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdeményekért termétek szerint, minden centimeter után 3 kr. számitatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

Szabályrendelet

a gőzcséplő s egyéb gazdasági gépek körül foglalkozó munkások testi épsége megővésének tárgyában.

I.

Minden gép- vagy gyár-tulajdonosnak vércsilapító szereket állandóan kéznél kell tartani, u. m.: szivacsot, tépést, nyomfoltokat, tiszta gyolcs rongyokat, terpetint, oldott vashalvacst (liquor ferri sesquichlorati,) egy darab azaz 20 rőf 2—3" széles kimosott gyolcs pólyát (faschli,) 8 rőf 2—3" széles ruganyos (kaucsuk gummi elasticum) pólyát s 1 1/2 rőf hosszú és ujnyi vastagságú ruganyos méga (kautschuk) csövet.

II.

Sérülés esetén a géptulajdonos kötelessége azonnali orvosi segítyről gondoskodni.

III.

Vérzés elállítása nélkül a sérültet szállítani nem szabad, ilyen állapotban még a kórházba se indíttassék. A vérzés csilapítására a szabályrendelethez 10. pont alatt mellékelte utasítás tanít.

IV.

A gép körül foglalkozó munkások ruházata lehetőleg szűk és a testhez simuló legyen, mert a bő gatyá, ingu, szoknya, kötény a szél által lebegtetve, könnyen a hengerek és a horgok közé juthat, mely esetben azok, ha el nem szakadnak, a végtagokat magok után rántják, s így okozói a sérülésnek.

V.

A felügyelő gépész személyesen és vagyonaival felelős az iránt, hogy ittás egyének a gép körül alkalmazva ne legyenek.

VI.

Az olajozó kannák hosszú csővel legyenek ellátva, hogy a géphengerek olajozása kellő távolságból történhessék.

VII.

A szolgabíráknak kötelességévé tétetik jelen szabályrendeletet évenként különösen gazdasági munkák megkezdése előtt a községi előjárók útján közhírré tenni s jelen szabályrendelet egy példányát minden járásabeli géptulajdonosnak az alispánhoz beküldendő elismervény mellett kézbesíteni. Jelen szabályrendelet és utasítás egy példánya mindig a gépnél a vércsilapító szerekekkel együtt legyen jelen.

VIII.

A szabályrendelet foganatosításának ellenőrzése illetőleg a gépeknek az iránt való vizsgálata, hogy az itt elrendelt kötelekkel elvannak-e látva, a községi előjárók szolgabírák, megyei főorvos, csendbiztosok, járás, községi- és kör-orvosok joga, illetve kötelessége.

IX.

A rendeletet, vételétől 1 hó alatt, — nem teljesítő gép-tulajdonos a községi előjáró

róság által első ízben 10, másodszor 20—50 forintig terjedhető pénzbírsággal büntetendő, — fennmaradván, ellene amennyiben vétkes hanyagsága által valakinek testi épségén sérelem okoztatnék, a büntető törvény rendes utjánai megtorlás.

X.

Sebeken a vérzésnek két különféle nemét ismerjük. Az egyik visszeres, vagyis azon erekből származó, melyek a sötét vért a szívhez visszavezetik. Ezen vérzésnek ismertető jele az, hogy a szétvont és tiszta sebfelületből többé kevésbé sötét színű vér szivárog, vagy bugyog, csak vastagabb visszerekből lövelhet ki sugárban, ekkor is mindig sötét színű az. A vérzésnek második neme az üteres vérzés, mely az üterekből (arterie) a szív felől jön. Ezt úgy ismerhetni fel, hogy a sebben feltűnően világos színű vér szaporán gyűl össze, vagy a szétvont sebfelület egyik vagy több pontján czérnaszál vékonyan, de vastagabban is szokik az ki czérnaszál sugárban. Erős vérzés beálltával mindenekelőtt a sebet egyik kezünkkel befogva, az illető tagot azon oldal felől, mely a törzshöz (illetőleg karon a vállhoz, lábon vagy alszárhoz, a czombhoz vagy medencéhez) közelebb esik, másik kezünkkel leszo:ítani törekszünk. A sebszéleket azután szétvonjuk, nedves, de erősen kinyomott szivacs csal róla a vért letapintgatjuk, a netán ott összegyűlt aludt vért is letöröljük s meggyőződünk arról, vajjon a vérzés visszeres (venosus) vagy üteres (arteriosus)? Üterekből a leirt és jól alkalmazott nyomásra a vérzés, mely a seb felett (u. i. a szívhez a sebnél közelebb) történik azonnal eláll, — s ha a nyomással felhagyunk ismét előtűnik. Ezen kísérletet meg kell tennünk, nehogy az üterek sértése figyelmünket elkerülje és a vérzés, ha a tagot elvesztjük, ismét megeredjen. 1) A visszeres vérzés nedves, jól kifacsart szivaccsal alkalmazott nyomásra rendszerint lassanként eláll; ekkor a sebre vagy az összeillesztett sebszélekre tépést teszünk, s nyakkendőszerűleg összerakosgatott kendővel azt bekötjük. Ha a visszeres vérzés így nem csillapodnék, akkor megkísértjük a sebet tépéssel kitömní, s erre egy keményebben reakötött nyomfoltot (gyolcsrongydarabot) illesztetni, vagy a végtagot a tépéscsomót is fedve, — szorosabban bepólyázni. — Ha ily kötés sem vezetne célhoz; akkor terpetin, vagy oltott vashalvacsbába mártott tépést csomócskákat a sebrészbe, vagy a sebürege egyes hézagaiba belenyomkodunk; — ezekre száraz tépést csomó, s az imént említett kötés következik. — A terpetin vagy oltott vashalvacscsal való kötözés módját, noha visszeres vérzés ellen legbiztosabb, még is csak utolsó sorban említjük azért, mert ezen edző szerek által a seb gyors hegedése gátoltatik, s minthogy ezen kötés alkalmazása a gyors gyógyulás rovására történnék előbb a többi vércsilapítási módokat kell megkísérteni. — Ha a vérzés üteres (arteriosus) és csak kisebbszertű

üterekből történik, akkor néha elégséges azon pontra, melyen a vérsugár kiszökik, illetőleg a sértett üter nyílására — oda illesztett ujjunk hegyével 5—15 percig tartó nyugodt nyomást gyakorolni. — Ezen nyomás alatt az üter visszahúzódhatik s ekkor a vérzés magától eláll. Az ily sebet azután kissé szorosabban, mint a fent leirt első módon egyszerűen bekötjük. Ezenkívül az üteres vérzés elállításának gyakran célhoz vezető módja az, hogy az illető végtagot a vérzés fölötti legelső ízületben erősen behajtjuk, s így megkötözzük. Ha p. o. a sebzés kézen volna, a kézborét hajtjuk be; ha alkaron van a vérzés a könyököt; ha lábon, akkor bokában a lábat, ugyszintén térdben a lábszárt stb. erőszakosan hajlítjuk. Ha e módon sem sikerülne az üteres vérzést elállítani, vagy ha ez nagyobb üterekből jön, s nagyobb szerű, rohamos volna; úgy hogy a sebesültet az elvérzés veszélye fenyegetné, — akkor azonnal s minden egyéb kísérlet nélkül a vérző üter lekötését kellene végrehajtani. Midőn azonban ezt csak szakértő orvos teheti, addig is, míg ily szakértő érkezik, vagy míg a beteg kórházba vitetnék; a következő ideiglenes kötés alkalmazásához nyulunk: Az illető végtagok, — mely sértett az ujjak végein kezdve egy ruganyos (kantcsuk) vagy közönséges nedves polyával szoroson bepólyázzuk (azaz jól kinyújtott polyával feszesen befacschlizzuk) úgy, hogy az egészen (t. i. a vérzés helye is) be legyen burkolva. — Ezen kötés legalább egy tenyernyi szélességgel terjedjen magasabbra, mint a sebzés helye. — A pólya felső végét gombos tüvel kell megtűzni. — Mindez megtörténvén a végtagot még a ruganyos pólya fölötti szélen egy hasonlóan kinyújtott kautschuk csővel (kétszer körülövedzve) leszoritjuk s a cső végeit csomóra kötjük. A kötés ezen módja a leghatalmasabb vérzést is rögtön elállítja. Egészen leszakított végtag részleten elég az is, ha 4—5"-nyire a vérző csonka vég fölött csupán csak akautschuk csövet — pólyakötés nélkül — egyedül alkalmazzuk. Ezen kötés azonban csak ideiglenesnek tekinthető, mert az ember azt egy-két óranyi időn túl ki nem bírja. A nagyobb büteres vérzésnek ellátása csak a vérző üternek említett külön bekötése általlévén elérhető gondoskodjanak arról, hogy ez idő alatt szakértő orvos érkezzék, vagy a sebesült kórházba jusson.

48/1553. fenti szabályrendelet az 1878. február 12-én tartott Zemplénmegyei rendkívüli bizottság közgyűlésben elfogadtván kinyomatni s a megyei főorvosnak, szolgabíráknak, s azok után a nagy községek előjáróinak a községi és körjegyzőknek járási, községi és körorvosoknak végrehajtás illetőleg mihez tartás és ellenőrzés végett kiadni határozatott.

Kiadta:

VICZMÁNDY ÖDÖN,
Zemplénmegye főjegyzője.

HÉTRŐL-HETRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Mult számunk báli jelentésében a tánczosnok felsorolásánál sajtó hiba folytán Stinner Anna k. a. helyett Steiner k. a. állván, ezt annyivalinkább kénytelenek vagyunk helyreigazítani, mert Steiner k. a. jelen volt ugyan a bálban, de csak mint néző, miután félgaszt viselvé a tánczosnok között helyet nem foglalhatott. E hiba a sajtó rovására esik, az pedig a referensére: hogy a tánczosnok névsorát nem teljesen szolgáltatatta át. Így maradt ki Ilaszviz László kedves leánya is, ki pedig a báli szépségek koszoruját méltóan egészítette ki.

Több fővárosi és vidéki lapban azon hír látott napvilágot városunkról: hogy itt a farkasok oly garázdálkodást művelnek, miszerint alkonyat után az emberek nem is mernek az utcán járni. Hogy ki röpitette világgá e szembeszökő hazugságot, nem kutatjuk; bizonyára abból a forrásból veszi származását, a honnan a „Fővárosi lapok“ hymen hírei kerülnek, — de csodálkozunk a szerkesztőségeken. — kiknek nagy része lapunkkal csereviszonyban áll — hogy ily alaptalan pletykák után indulnak, s oly pusztá falunak állítják oda városukat, mintha csak dél Afrika közepén volna, hol alkonyatkor a sarkalok és hyénák társasága váltja fel az utcán az embereket. Az egészről annyi lehet igaz: hogy valamely kóborló éji lovatot tilos járása közben a komondorok megszabdaltak, amiből aztán a fölpálinkázott fantázia a rémületes farkas garázdálkodást fundálta ki, hogy a félországot mistifikálja vele.

Beküldetett szerkesztőségünkhöz Kállay Lajos kiadásában megjelent Dongó Gy. Géza munkatársunknak a „B o s z o r k á n y o k r ó l“ irt művelődéstörténelmi vázlata. A 38 lapra terjedő mű sok tanulmányról tanuskodik, s könnyű irányánál fogva rendkívül érdekes olvasmányt nyújt még olyannak is, aki a tudományos művek átlapozására nem szívesen szánja el magát. Megszerzését melegen ajánljuk olvasóközönségünknek. Ára a csinos füzetnek 60 kr. s kapható a fentnevezett kiadó könyvkereskedésében.

Beküldetett. A sárospataki általános ipartársulat folyó 1878. évi februárhó 16-án tartotta az iparkóroda felszerelésének javára első jótékony célú táncvignalmát, mely elég fényesen sikerült. Bálanánk tek. Boross Gyuláné urhölgy volt felkérve, ki szívesen engedett a társulat kérelmének; s azonkívül, hogy több vendéget hozott magával, még szép összeget — 25 frtot — adott a jótékony célra; miért is fogadja e helyen szives köszönetünket. Résztvettek a mulatságban a város előkelőbbjei is, a tánc kiválóan kivirradt tartott. Tiszta jövedelem 87 frt 67 kr. volt. Felülfizettek következő urak: Petsár János 2 frt. Kiss Ferencz 1 frt. Bakó Bertalan 1 frt. Knobl N. 1 frt. Filip N. 1 frt. Kun Zoltán 3 frt.

TÁRCZA.

A falu két végén.

— Elbeszélés. —

Irtta: Farkas Bertalan.

III.

(Folytatás.)

Zátonyos hosszú, alföldi falu volt.

Mig az ember a felvégesi kuriától az alvégesihez leballagott: bizony-bizony akár belé is melegegdedhetett, kivált nyári időben.

Nem akármilyen utnak nézett tehát eléje Tihamér, ki alig várta, hogy atyja magásra-törő kombinációi elől meneküljön, az alvégre indulhasson; ellenállhatlanul vonzotta szive a szöke leánykához, oly rég nem látott kedveséhez.

A vénbagoly Döbreinél mindig szívesen látott vendég volt az ifju, ki azon időben, midőn hon dégált, majd minden napos volt az öreg urnál. Az apáért miért is volna ok haragudni, a gyermekre is?

Zendi György gyakran rosszalta ugyan fiának e látogatásait bár sohasem nyilvánítá előtte, hogy voltaképpen miért; de hát e rosszalás figyelembe nem vévése által Tihamér nem vélte azt megsértettnek, amit a gyermeki engedelmisség meg követel. Inkább csak azt gondolta magában, hogy ha az öregek torzsonkodnak egymással: miért kellene neki is torzsonkodni.

Hát most, most a midőn olyan delej van a Károly ur házában, mely egy világja is képes volna vonzerőt gyakorolni: most hogyan állhatna ő ellen, hogy ne látogatna le az alvégre, lelke jobb feléhez... kedveséhez... szive bálványához!..

Oh, ha ezt atyja tudta volna!

Fitay György 1 frt. Radácsi György 2 frt. Dr. Ballagi Géza 3 frt. Bakó Sándor 1 frt. N. N. 1 frt. Klein Györgyné 1 frt. Szakácsi Dániel 5 frt. Fötiszt. Dessewffy Sándor 5 frt. Zemányi Ferencz 1 frt. Isten sokáig éltesse a nemes adakozókat.

Modern nyelvek a sárospataki ref. főiskolában.
A jelen fél évben a francia nyelv és irodalmat hallgatók száma következő: I. kezdők: 15. — II. haladók: 32. — Összesen 47. — A török nyelvtant Dr. Erődi Béla gyakorlati török nyelvtana alapján hallgatják: 50-en. — Eszerint a modern nyelvek mint szabadválasztás alá eső tárgyak hallgatóinak összes létszáma 97.

Tavasszal a s.-pataki ref. főiskola egy cél-szerű s fokozottabb igényeknek is megfelelő tornacsarnok építésébe kezd. Az építkezési mozgalmak élén Zsindely István tanár áll. Üdvözljük!

Ugyancsak S.-Patakon a jelen fél évben special-kollegiumokat tartanak: Dr. Szánthó Gyula: a római családjogról; — Dr. Ballagi Géza: a magyar legújabb politikai irodalom történetéről. — Krüzselyi Bálint: jogi gyakorlati előadásokat. — Bac-toni Lajos: a statistika elméletét.

Sárospatakon a jogász-piknik f. hó 23-án igen kedélyes mulatság volt. A megjelenteket csaknem egészen Patak adta ki. A mulatozás 8—8-ig tartott. Egyszerűség és kedv volt a fődisze ennek az estélynek. Egy francia négyesben harmincz tánczó párt számláltam meg. A jogászok általában előzékenyen és elegansul viselték magokat. Rend, csinoság s gondos figyelem ömlött el mindenütt mindenben. A tánczosnok közül következőknek neveit jegyeztem fel: Bakó Er. Bódogh Id. Bónis Er. Boros Gy.-né, Bukoveczki Giz. Finkei H. Füzeséry Ber. Harsányi Al. Harsányi Er. Janiga Id. Katona Er. Kesser Gi. Képes Mar. Kolozs H. Kiss Gab. Knobelné, Krüzselyi B.-né, Kun Ju. Lehoczky Ig.-né, Maraszka J. és nővére, Mészáros Em. (Nagy-Géresből,) Nemes L.-né, Orbán Ró. Pántos Iz. Pavletics Gy.-né, Schemtzer Vil. Schrötter Vil. Schultz Ni. Sikovszky Ma. (Tokajból,) Sulczné, Sziráky N. Zsiday H. stb. Ennyiből is látni, hogy szépek és szépen voltak.

Egy megyénkbeli kath. pap a minapi hózivatáros időben szobájába szorulva, az alábbi érdekes számítását készítette. Közöljük azok kedvéért a kik az ily kuriozumoknak barátai. A kiszámítás így szól: A magyar parlamentáris kormány 10 év alatt 456 millió adósságot tett, ezen összegnek egy forint-sokban való leszámolására — perczenként ötvenet leszámolva — éjjel-nappal szükséges lenne 17 év, 133 nap, 21 óra, 20 perc. — Ha tehát valaki azt le akarja számolni, kellett kezdenie 1878. január 1-én éjjelkor, és beszámítva a közbejövendő négy szöke napot, bevégezné azt 1895. május 9-én esteli 9 óra, 20 perczkor. — A 456 milliót ötösökben le lehet számolni 3 év, 172 nap, 18 óra, 40 percz alatt, tízesekben 1 év, 268 nap, 21 óra, 20 percz alatt, — ötvenesekben 126 nap, 18 óra, 40

Mig az alacsony, fehérre meszelt házak között haladt s a nagy eső után maradt utcai tócsákat ballet ugrások közt kerülgette, miközben lovagostorával néhány nekirontó, udvariatlan kvaszt utasított rendre: azon töprenkedett: ugyan miként is fog kiütni a viszontlátásnak édes, gyönyörteljes pillanata.

Minél-inkább közeledett a kopott kastélyhoz: annál jobban nyugtalankodott szive

Már alig volt száz lépésre a vén háztól. Ekkor hirtelen egy ötlete támadt. Hátra kerül s a kertbe nyíló hátulsó kis kapun megy be az udvarba.

A nyitott kapun át a kertbe lépett.

Jó ösmerőse volt minden fa, minden bokor. Az óriás jegenyék, az ezüst levelű nyárfák mintha üdvözölték volna a jó barátot, ki egy pár évvel ezelőtt oly szívesen andalgott susogó lombjaik alatt. Mikor még szerelmes verseken gondolkozott, mikor még ábrándozott, mikor még csak szeretni készült, mikor még gyermek volt...

Most már ifju, talán férfi; de az, a mit szerelemnek hívnak, csak most ragadta meg igazán szívé, s oly erősen zaklatja, hogy azok a susogó lombok, ha örömmel lesték a fiatal gyermek ábrándjait, most még szívesebben nézhetik az ifju, a férfi lelki tusáit. Akkor még csak ábrándozott, ma már gondolkozik is.

Mig a porondos ösvényen haladt, eszébe jutott, hogy a vén Döbrey mily lelkiismeretesen magyarázta előtte egykoron: hogyan kell a rózsát oltani, mi a szemzés, a hasítás, — így kell, meg úgy kell, meg amugy kell. Ő pedig a botanikai előadás alatt hűségesen gondolkodott arról, a ki a legszebb rózsza ezen a kerek világon.

Mikor aztán megunták a sétálást, oda ültek a nagy gesztenyefa alá arra a kőpadra, melyre ő három helyütt is bemetszette annak a kis lánynak a nevét, a ki akkor...

A kis Juczika ott ugrándozott körültek s

percz alatt, — százásokban 63 nap, 9 óra, 20 percz, — ezeresekben 6 nap, 8 óra, 8 percz alatt. Ha ezen összeget egy forint-sokban akarnák ki-nyomatni, szükséges lenne 81428 1/2 rízma papiros, ennek ára per 3 frt = 244275 frt 50 kr. — 456 millió darab egy forint-s bankjeggyel be lehet teríteni 3 öl széles utat, 105 mértföld és 2222 öl hosszúságban, vagy pedig ponyvának összetoldozva, be lehet teríteni 1035 hold 380/1200 tért. — Ezen egyeseket hosszában összetűzve és abból pántlikát alakítva, el fog nyulni 7125 mértföld távolságra. — 81428 1/2 rízma papiros annyit nyom, mint 1356 köböl jó bánáti buza, 4 1/2 font híján, ennek tehát elszállítására, egy négy lovas szekérre 12 köböl buza súlyát számítva, szükséges lenne 113 szekér és 452 ló. — Ha 4000 ember ezen összeget gyalog akarná elszállítani, mindenki pakolna a táskájába 114000 frtot = 67 bécsi font, 31 3/4 lat, vagy új mértékben 34 kilog. 20 dek. — Ezen adósságból minden Magyarországon lakó lélekre, fejenként jut 41 frt 45 kr., és évenként 2 frt 90 3/20 kr. kamat. — Egész Európában van 30917,8000 lakos, tehát a fentebbi összegből mindenkire jut 1 frt 32 kr. — Aranyom, és ezüstöm nem lévén, ezen pénzneműekkel nem tehetek számítás. Azt kérdelem már most, mi anyagi és morális haszon hárallamlik ebből az országra? — Z. I.

Nyilvános köszönet. A s.-a.-ujhelyi polgári takarékpénztárnak azon nemes czélú adakozásáért, mely szerint a helybeli szegény árvák javára 20 forintot adott át a városi hatóságnak, a segélyezett nevében leghálásabb köszönetünket nyilvánítjuk. S.-a.-Ujhely, 1878. februárhó 25. Csáky Ferencz, városi közgyám. Kretovics József, v. jegyző.

Csarnok.

Gimnáziumunk két kegyeletes ünnepéye.

Kisfaludy Károly és IX-ik Pius.

Ha nem parancsolná is a legújabb középkortási rendtartás egyik pontja azt, hogy nagyjaink emléket tanuló ifjuságunk előtt megújítsuk, tennők azt; mert tudjuk, hogy nemcsak szép jeles cselekedetekkel dicsőíteni az emberiséget, de kötelességünk is azt tenni akkor, midőn a nagy tettek és honfui erények végrehajtóit, a műveltség magvetőit, mint nemünk jötevőit, még hamvaikban is becsülni tartozunk.

Ezt és hasonlókat tartván szemelőtt, oda törekszük középtanodánk is, hogy ifjuságunk kitelhetőleg minden oldalról oly irányu műveltséget kapjon, minót korunk s a küzdelmes élet kíván harszaiban.

Szív és elme, főleg pedig a józan értelem együttes kifejtése az tehát, mire törekszünk akkor, midőn

neki-neki esett a magas bácsinak, hogy fogja meg azt a tarka lepét, a mely ott repdes az őszi rózsák felett, vagy pedig szakítsa le azt aszép piros „sövári“ almát, mely a fáról oly csábosan mosolyog lefelé.

Alig egy pár év előtt történt ez s mégis oly szívesen, oly mélyen elandalog a kedves képen, hogy észre sem látszik venni, hogy a nagy gesztenye alatt az emlékezetes kőpadnak, a melytől már csak egy pár lépésre van, most is vannak vendégei.

Egy hirtelen ellebent „ah“ riasztja fel az andalgó ifjut; föl néz a porondos utról s két nővel áll szemközt. Az egyik a barna kis leány: Juczika; a másik... a másik... (mondjuk ugy, a hogy az öreg Matykótól hallottuk) — a „gubernaté“.

Juczika még most is olyan gyermetegkedélyű leányka, mint pár évvel ezelőtt volt, és ez körülbelől szerencse mind a szöke nőre, mind Tihamérra nézve, a kik még jóformán rá sem értek zavarba jönni, midőn a kis Juczika játszian futott Tihamér elé, kaczagva csimpalkozott karjába, ugy nevetett, ugy örült, ugy hitta a rég nem látott vendéget. Pedig az hívás nélkül is bizonyára — a kőpad közelébe ért volna.

— Jöjjön jöjjön édes Tihamér (bácsinak már nem szólította) óh, milyen régen nem láttuk, alig ösmertem meg, beh jó, hogy meglátogatt minket; lássa azóta...

Már ekkor egészen a kőpadnál voltak.

— Lássa azóta... Eleonóra kisasszony is eljött hozzánk — s oda ugrott a szöke leányhoz s azt öröm-ittasan csókolgatta össze-vissza.

Eleonóra lesütötte szemeit, arca kipirult, keble magasan hullámzott, midőn az ifjunak kezét nyujtott.

Tihamér a felé nyujtott kezét ajkához emelte s melegen megcsókolta. Ajkakra egyetlen szó sem jött, megfojtotta azt a tenger-boldogság.

Mit értett volna ebből a kis Juczika?!..

(Folyt. következ ik.)

azt akarjuk, hogy növendékeinkből ne csak kötelességérző, de oly munkaképes honpolgárok váljanak, kik, mert maguk betöltik köruksabta köteleiket, becsülni is tudják azokat, kik a közjóért is fáradoznak, vagy azért egykor küzdöttek.

Száz esztendeje mult folyó hó 10-én, hogy a gondviseles hazánknak egy oly gyermeket adott Téten, Gyövrármegyében, kire ma, mint gazdag szellemmel megáldott munkás férfura, kegyeletes büszkeséggel emlékezik minden magyar.

Kisfaludy Károly volt az a gyermek, kiről, mint műveltségünk egyik uttörő férfiaról, születésének századik évfordulóján kegyeletesen megemlékeztünk tanodánkban az által, hogy tőle nemzetiségünkért, mint szent vagyonunkért s nyelvünkért lelkesedni tanultunk.

E sokat hányódott férfiú volt az, ki köztudomás szerint új korszakot nyitott szinrodalmunkban, s arra ösztönöz nagyszámu munkáiban, hogy míg Mohács áll, s Rákóczi szép hírét vissza nem kapja, ne pártoskodjunk; de védjük jogainkat jó és bal sorsban, szóval és tettel, főleg pedig az által, hogy előre törjön honért égő szívünk és agyunk.

Kisfaludy művei már nagyobb részben leszorultak szinpadainkról, kisebb művei ismeretét is kevesbiti a divat és a kor, mely mindig újat és üdűbbet kíván; mindazáltal vannak nagyobb és kisebb műveiben is olyanok, melyek mindenkor tanulmány tárgyai lesznek, s gyönyörködőkre találnak. Hány eredeti gondolata, még inkább eredeti alakja van akár szinműveiben, akár pedig humoros beszéleiben. Csaknem megpukkadtunk mikor egyik vagy másik alakjával találkozunk; s mily mély megindulásba ejt gyönyörű elegiája, Mohács. Hány epedőt vigasztaltak már meg ennek sorai, s hányan lesznek még, kik így kiáltanak fel: „El ti komoly képek! ti sötétség rajza ti, félre! Új nap fény le reánk anyyi veszélyek után.”

Mondjam-e, hogy az ilyen férfiú méltó az anakák tisztelgeté? s hogy ha divatból ki megy is, nem vesztet el; mert „fenn lesz időt muló szelleme műveiben.” Azért igen jól teszik ifjaink, ha vele divaton kívül is társalkodnak; mert valóban sok mai kotyvalékunál többet ér Sulyosdi Simon, mint korában kimagaslott társai között.

Mint egykor, gyakorta elváltunk egyszerű szürke márványkereszttel jelzett sírjától e sorával:

„A békítő sír enyhe takarja porát:“ úgy ma is ezzel zárjuk be rövid emlékezésünket.

Egyik, tehát első ünnepélyünk tárgyát, jelezzék a fentebbiek; második ünnepélyünket 5-nappal később, nagyobb zajjal-harangzugás mellett ültük ugyan, de úgy hiszem, nem bensőbb érdeklődéssel.

Mindenki tudja, hogy a rk. gk. világnak e hó 7-ike óta gyásza van; mert 9-ik Pius római pápa átszenderült a boldogabb hazába.

Mi, kik nem kevésbé szeretjük hazánkat, mint hō tisztelettel viseltünk mindenki joga és erénye iránt, arra éreztük magunkat ösztönöztenne, több oknál fogva, vallásunk feje halálának hírére, hogy, mint róm. kth. intézet tagjai gyászunknak hozzánk illőleg, nyílt és ünnepélyes kifejezést adjunk.

Ezt tettük is folyó hó 15-én, a midőn tanárkar és ifjuság reggeli 8-órakor egy tanterembe összegyűltünk a végből, hogy ott megkezdjük ünnepélyes kifejezését gyászunknak.

Innen szentgyházba mentünk, hol, mintha érezte volna az ifjuság, hogy egyért, együttes hálát ad a magasságbelinek, oly vigyázva zengette el gyászdalát. Bár soha sem árulna el figyelmetlenséget! S ezt megtehetné oly szorgos oktatás mellett, minőben Krafcsik tanár ur vezetése alatt részesül.

Egyéb részeit e második gyászünnepélynek, mondják el alulírtak következő szavai.

T. Tanári kar s kedves tanulók!

Örökös küzdés, szakadatlan változás az élet. Alig vesszük észre, már is multtá lesz a jelen örömeivel és bujával; hol fény virasztott előbb, homály teritheti el szomorú fátyolát; mert nincs állandóság a változhatlan ég alatt. De oh, tan még ez is alá van vetve az alak- és zsinserének! Hisz, ha leszál a nap, oly bus, oly sötét nyomán a téli és tavaszi menny képe, mint bánatos az a férfi arc, melynek szemfényét örökre kioltá, vagy befátyolozá az a szív-fájdalom, melyet éreznél és tán szemlélni is lehet rombolásaiban, de szavakba önteni, leírni nem.

A veszteség busit, könyvet fakaszt mindig s mindenütt.

Megdöbönt a nesztelen éj sötéte is, mint a lélek halovány tükrén részvétre kelt csillogása az igaz fájdalom sajtolta könyveknek, aként, mint szende világa reményre ébreszt a gyászoló ég boltozatának.

Fályolborított, hallgatag térsége roppant vilá-gunknak ott a magasban, mond, oh mond merengő lelkünknek: Nem fájdalmad könyecsepei-e azok a kicsinyded csillagok, melyek estende napod kihuny-tán ébredvén, hozzánk átküldik kedves fényüket!?

Oh, nagy és mély lehet a te gyászod minden alkonyatkor, s áldók könyeid miliárd csillagaid ékes alakjában; mert míg enyhítve oszlatják néma fájdal-

mad éjét, reményt mosolyának bánatos sziveinkbe, s arra intenek, hogy sorsunk kemény csapásán kétségbe ne essünk, de bizzunk és higgyünk.

Higgyünk, reméljünk földi utainkban. De oh nem vesz-e rajtunk erőt olykor a fájdalom, midőn eszünk meg áll, s szívünk lassudó dobbanása veszteségünk sulya alatt azt érezeti velünk, hogy halandók, erőtlenekek vagyunk.

Oh az ember, e százkaru titán, a halállal szemben törpe, s ha van valami nagysága, ekkor érzi leginkább, hogy az is nem más, mint gyarlóságainak özöne, melynek egy-egy eltévedt paránya az, mit igaz gyöngynek, erénynek nevezhet.

Ugy tetszik azonban, hogy így is önmagához méltó az ember nem csak nemes örömeiben, de gyászában is akkor, midőn nagyjai ravatalánál úgy jelenik meg, mint a magasztos erények öntudatos tisztelője s a lelki fenkölség kegyeletes becsülője.

Milliók, csaknem egész világ állja ma körül ravatalát egy nagy férfunak. Gyász van mindenütt. S honnan? miért ez általános gyász arcon és szivekben?

Tán egy elbukott gyáva, vagy egy serény, de sorsverte nemzet szállt le most a feledés örök sírjába? Vagy tán egy dicső nép kegyes királyát kísérik örök nyugalma csöndes helyére, s azért e gyász!

(Folyt. köv.)

Öskeletalü temetési hagyományok.

(Művelődéstörténelmi tanulmány.)

Dongó Gy. Géza, tanártól.

III.

(Folytatás.)

Az oszlopudvar közepén egy oltár látható szabad ég alatt gyönyörű kőből finomul faragva s bámulandó nagyságu. A falhoz két 27 könyöknyi magas monolith szobor támaszkodik ülő helyzetben, köztük és mindenik oldalról három bejárás van egy oszlopok által tartott terembe, melyek tetőzete páros oszlopokon nyugszik és zeneteremhez hasonlít; mindenik oldala 200 lábnyira terjed.

Itt számos faszobrok embereket ábrázolnak, kik az itélethozással foglalkozó bírakra függesztvén szemeiket vitatkozni látszanak; a bírák, mintegy harmincan, az egyik falon vannak kifaragva. Ezek közepett ül az elnök, a behunyt szemű igazságnak nyakába akasztott képevel, és mellette számos könyvekkel. A bírák tekintete azt látszik kifejezni, hogy a bírónak nem szabad magát megvesztegettetni; az elnöké pedig, hogy szemei csupán az igazságot lássák.

Ezután következett egy folyosó, mindenféle teremektől környezve, hol válogatott ételek és a király van kifaragva, élénk szinekkel, királyi öltözetben, midőn istennek a bányákból azon évben nyert arany és ezüst adóját hozza. Lábai alatt ki van írva az összeg, melynek értéke 32 millió minával ér föl.²⁾

Továbbá következett a szent könyvtár a felirattal „A lélek gyógyszeréi.” Itten egész sora látható az egyipti istenek, és a király képeinek, — ki minden istenségnek illő ajándékot mutatott be s bizonyítani látszott Osirisnek és az ő alvilági bíráinak, hogy az istenek iránti tisztelet s az emberek iránti igazságosság köteleit hiven betöltötte.

A könyvtár falának szomszédságában volt egy mesterséges terem, ágyaktól környezett 20 asztallal, Jupiter, Juno s Osymandias király képeivel, hol őt nyugodni hitték. Köröskörül több kamarák valának építve, Egyptnek igen ügyeseu rajzolt szent átalai-val — innen végre az egész sírbolt fedezetére jutott az ember. —

És most olyasmit mond Diodor, ami a mesében is tulzást, hogy t. i. a fedezetnek egyik emléken egy könyöknyi vastag és 365 könyöknyi kerületű arany abroncsot pillantott meg a szem. Minden könyöknek az év egy napja felelt meg, s le volt rajzolva azon a csillagok fölkelése és lehunyása az egyipti babonáság által sugalmazott csillagászati jelentésekkel. E koronát Cambyzes elvitte magával, midőn Egyptet meghódította. . . .⁴⁾

Ilven volt Osymandias király halotti palotája, mely a többiekét mind a rémitő kölség tekintetében, melybe került, mind a művészek ügyessége által fölülhaladta. De a többiek is mind igen értékes és bámulatos hagyományai az őshajdannak,

¹⁾ Bámulatos a szinhez alkalmazott festékek természetének ereje, melyek pár ezer esztendőök óta is oly üdék maradtak, mint amilyenek voltak a festő ecsetjében. És e tüne-mény oka előttünk egészen ismeretlen!

²⁾ Körülbelül 1,408,000,000 millió forint.

³⁾ V. ö. Latronne, Mém. de l'Institut, vol. IX. 1831.

illetőleg Cantu. i. m. II. 865. 866. l.

⁴⁾ Tehát ezt már Diodor se látta. A többi közlés azonban oly hű, mint azt Gaill a párizsi akadémián megvitatta, hogy megegyezik mindazzal, mit a francia küldöttség tagjai Egyptben találtak és láttak.

főleg falvésményeik s rajzolataik miatt, melyek mind-annak adják ábrázolását, ami csak az embert társas életében környékezte vagy környékezhette.

Szint' ily óriásszerű és bámulatra ragadó jel lemöknél fogva kitünő halotti emlékek, illetőleg temetőhelyek (a templomok kriptáit nem is említvén) a gúlák vagy pyramisok, melyek legnagyobb számmal az országos nagy temetői téren, Memphis környékén, láthatók; melyek beljében többszörösen elzárva fekszenek a hatalmas uralkodók. Ezek a mi legmagasabb tornyainkat kétszer meghaladják magasságban; négyoldalú építmények, oldallapjaik óriási egyenszárú három szöveget formálnak s fölül egy élbe futnak össze. A távolból úgy tűnnek fel, mint rémitő gránit-tömegekből vakolat nélkül készült mesterséges hegyek, valójában pedig a föld alatt elrejtett sírboltok külső jelvényei. Nagyon hihető, hogy régente csillagászati célokra, menhelyekül s világító tornyokul is szolgáltak a Nil áradásai alkalmával. Roppantságuk ki-tünik abból, hogy a legnagyobb, Cheopsz-féle pyramis tömege 2 millió, 600 ezer köbméter (76 millió \square'). Volney mérnök számításai szerint a három nagyobb gischi pyramis köveiből (Cheopsz, Kephren és Mikerinósz) a Vöröstengertől Alexandriáig nyúló 160' széles 30' mély, faragott kővel kirakott s hozzá 400 lakházzal és bástyákkal bíró kereskedelmi kikötőt lehetne építeni! E nagyszerű építmények anyagát a hegláncolatok kimeríthetlen porphyr, vörös-, fekete- és szürke gránithomok és mészkőbányáiból szerezték be és megfoghatatlan erőmütani ügyességgel dolgozták fel.

A tanult ember az ész uralmát csodálja e művekben a nyers erő fölött s korlátlan hatalmát a főuri osztálynak, mely ezer meg ezer rabszolgát, mint megannyi élő gépet, a legerhevőbb munkára kár-hoztatott, csak hogy hirnevét hiuságát hal-hatlatlanítsa. Igaz, hogy még állanak is Egypt gúlái és állani is fognak még sok időn át minden viszontagságos erők megtámadásai dacára; azonban a historiko-philosophus midőn bámulattal elmélkedik az emberi kéz e csodás alkotmányai fölött: a „megtántott emberiség nevében fájdalmasan emlékezendik mellettök amaz évek végetlen sorára, melyek lefo-lyása alatt emberek ezrei, vagy szük táplálékun tengő munkások és foglyok a dolgozó egyik leg-gyötrelmesebb nemére voltak kárhóztatva, csupán azért, hogy a hiuságnak, vagy egy ember milliók feletti hatalmatlan önkényének örök emlékei fölláttassanak.”

IV.

Az egyipti vallás beradályos fogaimaitól s az ezek által szaturált tulvilági rémséges képzetektől bucsut véve, lépünk át a vén Európa klasszikus földjére — Görögországba, hol az ész által iskolázott egészséges és virágos költői képzelet más eget lát s ettől nem megröppen, hanem felbá-torodik; Görögországba, hol a lét feltételei nem pusztán a természetfeletti hatalmasságtól, hanem az emberi ész okos irányzataitól tételen függöké és határozódókká; Görögországba, hol az istenek az embereknek nem kegyetlen ellenségei, hanem jó barátjai, s hol éppen ezért a halandók istenítése (görög hősök) a nemzeti val-lás elismert része lett már a történelem legrégibb korában.

Valóban oly különbözök a görög és egyipti istenek s a róluk gyűjtött hit által melegengett val-lási gyakorlatok, hogy összehasonlításuknál úgy tet-szik az embernek, mintha egy kormos füstös világ-ból egyszerre az isten derült, szabad egü levegőjébe lépne át.¹⁾ Már maga az ég hatalmas királya Zeus (Jupiter) úgy van bemutatva a nemzeti vallásban, mint egy szerelmes jószívü ember, aki nem egyszer ellátogat a földre szerelmi kalandjaiban, hogy mint-egy megmutassa: mily közel vannak egymáshoz ég s föld, s az embertermészetü istenek és emberek. Bátorságot vesz magának továbbá a görög szellem arra is, hogy a nő hidegségét Dianában, szépségét és érzékiségét Vénuszban, büszkeségét, a páva természetét, Junóban, a női erényeket Minervában, mint megannyi istennőben, személyesítse s örökítse meg. Neptun istenből hajóst, Vulkanból kovácsot, Apollóból zenészt, majd költőt és pásztort alakít; sőt többet mondok, — a görögök hőseiket közvetlen isteni be-avatkozással származtatják . . . egy szóval vizsgálódásaikat az ember természetén kezdik, s így inductive emelkednek az istenekhez.²⁾ Az isten is ember, hívék ök, de az erkölcsi tökély legmagasabb fokán; az egyén rendeltetése itt a földön, tanítá nemzeti erkölcsanak, hogy a lehető legmagasb tö-kély fokát elérje s holtá után, — ha ugyan meg-érdemli: isten gyanánt tiszteltetik.

(Folyt. köv.)

¹⁾ Lásd erről bőven Bouckle H. Tamás páratlan munkáját: „Anglia műv. története,” 84—91. l. I. K.

²⁾ Éppen így őseink is. V. ö. „Vázlatok az ősmagy. életből” című munkám 7., 8., 9. lapjaival s „Lapok a tud. köny-veiből” című művem 129. lapján „antropomorphismus”-sal.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMER.

Végkiárusítás fele áron!

f. évi márcziushó 5-től kezdve.

A nagyérdemű helybeli és vidéki közönség előnyére van szerencsém tudatni miszerint a „Vadászkürt“ alatt lévő férfi-, divatcikkekkel álló boltomat végképen kiárusítani szándékozom.

A kiárusítandó nevezetesebb cikkek:

1 db finom férfing rumburgi elővel	eddig 5, most 3 frt.	1 „ „ férfi kalap angol forma	eddig 4.50, most 3 frt.
1 „ finom chiffon ing	„ 3, „ 1.60.	1 „ finom férfi kalap magyar forma	„ 3, „ 1.80.
1 „ színes ing	„ 2, „ 1.20.	Gyermekkalapok eddig 2, most 90, 1, 1 frt 20 kr.	
1 „ finom creton ing	„ 2.60, „ 1.60.	1 pár finom glâce keztű eddig 1.10, most 70 kr.	

Továbbá bőröndök, tajtékpipák, száraz, s minden ez üzletbe vágó férfi és női

galanteria és norinbergi cikkek bámulatos olcsó árak mellett árusíttatnak el.

A n. é. közönség számos látogatásáért esedezve maradtam tisztelettel

Glück Ignác.

1-2

Cséplőgép eladás.

A m. szepesi püspöki ó-liszikai uradalomba egy jó minőségű Schutlevorth-féle

4 LÓEREJŰ CSÉPLŐGÉP

járgánnyal együtt, továbbá Abaujmegyében a h.-petri uradalomban egy

6 lóerejű cséplőgép

szabadkézből bármikor eladandó.

1-6

Hirdetmény.

A „s.-a.-ujhelyi Takarékpénztár“

évi rendes

K Ö Z G Y Ű L É S É N E K

az intézet helyiségében megtartása

1878. évi márcziushó 25-ik napjának d. e. 10 órájára tüzetvén ki, erre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóságnak üzleti jelentése feletti határozathozatal.
 2. A felügyelőbizottságnak jelentése.
 3. A lefolyt üzleti évről számadások és mérleg megvizsgálása, s a nyereség felosztása iránti intézkedés.
 4. Az alapszabályok 24. §-a értelmében bejelentett vagy bejelentendő indítványok tárgyalása.
- A t. részvényesek felkéretnek az alapszabályok 19-ik §-a értelmében részvényeik és felhatalmazványaiknak az igazgatóság részéről kinevezett bírálóbizottsághoz márczius 24-ik napjáig az intézet helyiségében leendő betérjesztésére.
- S.-a.-Ujhely, 1878. februárhó 23-án.

Dókus József,

elnök.

1-3

Árverési hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint tkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Mandel Ignác jelzálogos hitelező kérelmére a s.-a.-ujhelyi 1682. sz. tjkvben 1714. és 1715. hr. sz. a. foglalt Gutman Salamon tulajdonán felvett m. 1875. évi augusztushó 10-ik napján foganatosított árveréskor Hell Salamon és neje Schvarecz Katalin által megvett 5000 frt becsértékű 25 népösszeirási számú ház és belsősegre az újabb árverés megrendeltevén 1878. évi márcziushó huszonhatodik napjának d. e. 10 órája ezen kir. törvényszék tkönyvi hivatalába kitűzetett, miről a venni szándékozók azzal értesítettek, hogy az árverés ezen egy határidőben a becsáron alól is megtartatik, hogy bánatpénzül a becsár 10 %-a teendő le, s hogy a többi árverési feltételek a tkvi irodában, s a végrehajtással megbízott Ujfalusy Endre kir. végrehajtónál megtekinthetők.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. trvszék, mint tkvhatóságnak 1878. évi február 4-én tartott üléséből.

B. Fillenbaum,

kir. trvszéki elnök.

1-3

Biringer,

jegyző.

Hirdetmény.

A sárospataki téglagyárban készült, mintegy hatvanezer fali téglá és hetvenezer fedőcserep leszállított áron eladó. Tudakozódásra válaszol Sárospatakon,

a főiskola pénztári hivatala.

Árverési hirdetmény.

Zemplénmegye árvaszékének 7946. szám alatt hozott határozata folytán Horváth Zsigmond ur tulajdonához tartozó a kis-ujlaki és örös-gerepesi összesen 250 hold szántó föld, rét- és legelőbeli külbirtok, belső gazdasági épületek a korcsmáltatási joggal együtt f. évi márcziushó 12-én reggeli 10 órakor Kis-Ujlak községben megtartandó nyilvános árverésen 1878. áprilishó 1-től kezdve 6 egymásután következő évekre bérbe fognak adatni.

Kikiáltási ár 2000 frt évi bér készpénzben, 15 köből buza 20 köből rozs, 5 köből árpa, 8 szekér széna természetbeni évi szolgálmány.

Bánatpénz 200 frt.

A bér feltételek alólirt hivatalos szobájában előre bármikor megtekinthetők.

Továbbá ugyancsak Horváth Zsigmond ur tulajdonához tartozó szolnocsikai, évenként 126 frtot jövedelmező regalejog f. évi márcziushó 11. Szolnocska község házánál megtartandó nyilvános árverésen örökáron eladani fog.

Kikiáltási ár 1000 frt, a vételár a 10 %-li bánatpénz betudásával 6 hó alatt lesz, még pedig 6 %-li kamataival kifizetendő.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1878. februárhó 12.

3-3

Karsa Ferencz,

árvaszéki kiküldött ülnök.